

26.3x15.26	1	עמוד 16	כותרת	גלובס -	23/01/2019	66911026-1
בועז סנג'רו - ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330						

סור אורח
כרופ' בועז סנג'רו

המעצר המתמשך (כבר שנתיים) של הבלוגרית לורי שם־טוב: רמיסת חזקת החפיות ועקרונות היסוד של ההליך הפלילי

לפי התיאוריה וכללי המשפט הנגזרים ממנה, אדם הוא בחזקת ה־מפשע, אלא אם אשמתו הוכחה מעבר לספק סביר. לפיכך, מעצר עד תום ההליכים המשפטיים הוא חריג שצריך להיות שמור לנאשמים מסוכנים מאוד. אפילו לגביהם החוק מגביל את המעצר לתשעה חודשים, שבסיומם נדרשת החלטה של בית־המשפט העליון כדי להאריכו. הבלוגרית לורי שם־טוב נתונה במעצר כבר קרוב לשנתיים (!). אפילו כשמדובר בנאשמים המואשמים בעבירות אלימות

חמורות, לא תמיד המעצר כה ממושך, אלא הנאשמים משוחררים בתנאים מגבילים. לורי שם־טוב מואשמת יחד עם שניים אחרים – מוטי לייבל ועו"ד צבי זר – בעבירות רבות, במסגרת הפרשה שזכתה בתקשורת לכינוי הניטראלי "פרשת הבלוגרים" ולכינויים הטעונים "פרשת הטרור הרשתי" ו"פרשת השופטים הנוקמים". ברקע הפרשה, שני בניה של לורי שם־טוב נלקחו ממנה על־ידי רשויות הרווחה. בשנים האחרונות היא ושני האחרים מתחו ביקורת חריפה על

רשויות הרווחה ועל אנשי מערכת המשפט. הביקורת כנראה גלשה להשמצות נגד אנשים מסוימים – עובדים־סוציאליים, עורכי־דין, שוטרים, ואפילו שופטים. "ואפילו שופטים" – זה כנראה כבר יותר מדי עבור מערכת המשפט. אלא שאפילו אם כל האמור ב־120 האישומים שבכתב־האישום נכון, וכולל נוסף להשמצות ברשת, שחלקן כנראה היו חוק העונשין המנדטורי, לכמה וכמה עבירות שונות (הטרדה, התחזות, פגיעה בפרטיות, העלבת עובד ציבור, עבירות מחשב, לשון הרע ופרסומים מזיקים – על־פי הפירוט שבהחלטת השופט אורי שוהם מיום 17.4.18), עדיין לא מדובר באלימות פיזית ולא בסכנה פיזית, והעונש חייב יהיה להיות פרופורציוני. אפילו אם העונש יכלול רכיב של מאסר, המאסר אמור להיות מירתי וקצר יחסית. כך או אחרת, אין הצדקה ואין בסיס בחוק לגביית "מקדמת־מעצר" על־חשבון מאסר שאולי יבוא ואולי לא. שני הנאשמים האחרים בפרשה שוחררו למעצר בית – רבר המלמד על כך שגם את לורי שם־טוב ניתן וצריך היה לשחרר. אלא שהפרקליטות מתארת

אותה כמסוכנת לציבור, והיו שופטים שאימצו את התיאור המוגזם הזה. קשה להשתחרר מהחשש, שהעובדה שחלק מהמתלוננים על כך שלורי שם־טוב השמיצה אותם הם שופטים, השפיעה, מעבר להצדקה האובייקטיבית, על החלטות חבריהם השופטים להאריך שוב ושוב את מעצרה, ולדחות שוב ושוב את בקשותיה להשתחרר מהמעצר. עד כדי כך שנעלמה גם ההבנה האנושית, שהיא זכאית לה כמי שילדיה נלקחו ממנה. עליי להודות, כי טעיתי כשהמתנתי עם רשימתי זו חודשים מיותרים. בטחתי במערכת המשפט, וסברתי לתומי שבמאוחר או במאוחר־מאוד ההיגיון והדין יגברו, ולורי תשוחרר. אלא שצירוף ההחלטות האחרונות מעורר אצלי חשש כבר. ב־24.7.18 החליטה שופטת בית־המשפט העליון ענת ברון, שניתן לשחרר את שם־טוב ולהעבירה "למעצר בפיקוח אלקטרוני בשל התארכות ההליכים נגדה" (הציטוט הוא מתוך החלטת השופט עוזי פוגלמן מיום 11.11.18). שם־טוב אמנם עמדה על שחרור מלא ממעצר, וטענה בדיון "כי יש קשיים מעשיים בתנאים שנדרשים כדי

שתעבור למעצר בפיקוח אלקטרוני" (שם). אך העובדה שהיא עדיין מוחזקת במעצר רגיל כבר קרוב לשנתיים, מרבית בעד עצמה. יש לשחררה אפילו אם היא עצמה מקשה על הליכי השחרור. ניתן וצריך לעשות זאת בתנאים מגבילים, ובעיקר איסור הפצת חומר ברשת האינטרנט. נוכח העבירות המיוחסות לה, אין אפילו צורך במעצר בית בפיקוח אלקטרוני. השיח השיפוטי שבהחלטות המתקבלות מדי פעם בעניינה, הוא שיח מקצועי לכאורה על מעצר, מסוכנות (באמצעות מקלדת המחשב!), חלופות למעצר, פיקוח ראוי וכדומה. אך ככל שהתמשך המעצר, וגם זכה לאישור של עוד ועוד שופטים, כך גדלה המועקה מרמיסת חירות האדם, כבוד האדם, חזקת החפיות ועקרונות היסוד של ההליך הפלילי. בשורה התחתונה, יש להשקיף במבט על על הפרשה בכללותה, ולשחרר מיד את לורי שם־טוב ממעצרה. הנטל הכבד הוא עתה על השופטים. ●

הכותב מלמד במרכז האקדמי למשפט ולעסקים ברמת־גן ובמכללה האקדמית ספיר